

การจัดการความรู้ KM
กิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”

โดย

รองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ
หลักสูตรการออกแบบศิลปะสร้างสรรค์ด้วยปัญญาประดิษฐ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘

สถานที่จัดกิจกรรม : อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการจัดการความรู้ กิจกรรมศิลปะในชื่อกิจกรรม “CREATE ART WITH COFFEE COLORS” ในพื้นที่การเรียนรู้ทุก ๆ ส่วนในมหาวิทยาลัยฯ โดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดความสุข ความรักใคร่สามัคคี มีความปรองดองกันในหมู่คณะซึ่งสอดคล้องกับ The Power of Next Learning Ecosystem : One world Library (OWL) ที่จะส่งผลต่อบุคลากรสวนดุสิต ให้เกิดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยจนเป็นมหาวิทยาลัยแห่งความสุข อันจะเป็นฟันเฟืองขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้พัฒนาและยั่งยืนต่อไปข้างหน้า กิจกรรมทางศิลปะดังกล่าวข้างต้น เป็นหนึ่งในโครงการ SDU SMART # 2 2025 โดยใช้แนวคิดและกระบวนการทางศิลปะมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนำไปสู่ความเป็น Happy University ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การจัดกิจกรรมศิลปะในครั้งนี้ต้องขอขอบคุณเป็นอย่างสูงจากวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่ให้เกียรติมาร่วมกิจกรรมศิลปะในครั้งนี้ ๑. อาจารย์พิเศษ โทพิศ (รองผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์) ๒. อาจารย์วิศิษฐ์ พิมพิมล (ครูชำนาญการพิเศษ) ๓. อาจารย์ดร.ปภณ กมลวุฒิมงคล (ประธานหลักสูตรศิลปศึกษา) ขอขอบคุณครูอาจารย์ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การจัดกิจกรรมในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คำนำ

การวาดรูปด้วยกาแฟไม่ใช่เรื่องใหม่ เราอยากชวนคุณย้อนไปทำความรู้จักกับศิลปะที่สร้างสรรค์ด้วยกาแฟ เพราะเป็นเทคนิคหนึ่งของการแสดงออกอย่างหนึ่งในการสร้างงานศิลปะในเชิงความคิดและจินตนาการของมนุษย์เปิดเป็นช่องทางให้ทุกคนได้แสดงออกตามแนวทางการสร้างสรรค์งานของตนที่ได้รับการหล่อหลอมในการรับรู้ที่กลมกลืนกับมนุษย์ ในขณะที่เราวาดรูป เราได้สัมผัสกับอะไรบางอย่างในขณะนั้น การวาดภาพด้วยสีกาแฟสามารถส่งเสริมความคิดและจินตนาการที่อยู่ในใจของท่านทั้งหลายผ่านการสร้างสรรค์ตามมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

การจัดทำแผนความรู้จากกระบวนการที่เป็นระบบได้แก่หัวข้อกิจกรรมศิลปะชื่อ “**CREATE ART WITH COFFEE COLORS**” เป็นกิจกรรมศิลปะเพื่อให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้ใช้เวลามาร่วมสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยกันเรียนรู้วิธีการวาดภาพจากสีกาแฟเพื่อเป็นการหาเทคนิควิธีการที่สนับสนุนต่อการสร้างงานศิลปะในแบบที่นำไปใช้ได้จริง สร้างความรู้ให้เหมาะต่อการใช้งานของตนนำประสบการณ์จากการทำงานและการประยุกต์ใช้ความรู้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสกัด “**ขุมความรู้**” ออกมาบันทึกไว้จดบันทึก ความรู้และแก่นความรู้ สำหรับไว้ใช้งานและปรับปรุงเป็นชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึก ที่สามารถเชื่อมโยงกับการใช้งานมากขึ้น การรวบรวมข้อมูลจากการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรทั้งภายในภายนอกการผสมผสานและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ระหว่างหน่วยงานกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การจัดการความรู้ด้านการวาดภาพสีกาแฟให้เป็นระบบเพื่อนำไปใช้ต่อยอดการสร้างสรรค์และเชื่อมโยงกับศิลปะในลักษณะรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพก่อให้เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยนำเทคนิคและวิธีการที่ได้รวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้การวาดภาพจากสีกาแฟเพื่อต่อยอดการเรียนการสอนให้กับผู้ที่สนใจต่อไป

รองศาสตราจารย์พิเศษ สุรินทร์โชติ

หลักสูตรการออกแบบศิลปะสร้างสรรค์ด้วยปัญญาประดิษฐ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	2
คำนำ.....	3
สารบัญ.....	4
สารบัญภาพ.....	5
ชื่อกิจกรรมศิลปะ.....	6
ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการความรู้.....	6
วัตถุประสงค์.....	7
ขอบเขตในการจัดการองค์ความรู้.....	7
วิธีการดำเนินงาน.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
แหล่งข้อมูล.....	8
กระบวนการค้นหาความรู้และการตั้งหัวข้อองค์ความรู้ที่จะศึกษาการวาดภาพสีกาแฟ.....	8
เนื้อหาที่ได้จากองค์ความรู้การวาดภาพสีกาแฟ.....	8
การวาดภาพสีกาแฟแบบเปียกบนเปียก.....	9
การระบายสีกาแฟแบบเปียกบนแห้ง.....	11
วิธีการระบายแบบแห้งบนแห้ง.....	13
วิธีการระบายเคลือบ.....	14
วิธีการระบายบนระนาบรองรับ.....	15
ภาคผนวก.....	23
สรุปความพึงพอใจของบุคลากรวิทยาลัยเกษตรสุพรรณบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรม.....	29

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. การระบายสีลงบนกระดาษที่เปียกชุ่ม.....	10
2. การระบายสีลงบนกระดาษที่เปียกปานกลาง.....	10
3. การระบายสีลงบนกระดาษที่หมาดเกือบแห้ง.....	11
4. การระบายเรียบสีเดียว.....	12
5. การระบายอ่อนแก่เรียบสีเดียวจากอ่อนมาเข้ม.....	12
6. การใช้สีที่ชั้นป้ายสีอย่างรวดเร็ว.....	13
7. การระบายด้วยการแตะแต้ม.....	13
8. ภาพแสดงการระบายเคลือบ.....	14
9. การปัดด้วยถุงพลาสติก.....	16
10. การติดด้วยแปรง.....	16
11. การใช้เกลือปนโรย.....	17
12. การขีดด้วยทิชชู.....	17
13. การใช้แอลกอฮอล์.....	18
14. การชุดขีด.....	18
15. ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแฟ1 โดยรองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ.....	19
16. ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแฟ2 โดยรองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ.....	20
17. ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแฟ3 โดยรองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ.....	21
18. ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแฟ4 โดยรองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ.....	22
19. ประมวลภาพกิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”.....	25

ชื่อกิจกรรมศิลปะ“CREATE ART WITH COFFEE COLORS”

ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการความรู้

กาแฟถือเป็นเครื่องดื่มที่ศรัทธาสำหรับสมอง การดื่มแต่ละครั้งสามารถทำให้สมองของเราเกิดความกระฉ่างและความสดชื่นและดูเหมือนว่ากาแฟจะอยู่เคียงข้างปัญญาชนมาอย่างกว้างขวางตลอดระยะเวลาอย่างยาวนานเสียด้วย จะเป็นอย่างไรถ้ากาแฟเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการสร้างสรรค์ด้านศิลปะ สื่อสีกาแฟเป็นที่ชื่นชอบของใครหลาย ๆ คนและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในยุคปัจจุบัน การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีกาแฟมีทั้งคนในวงการศิลปะและนอกวงการศิลปะได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการจะวาดภาพสีกาแฟให้ได้ดีนั้นผู้วาดจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาเทคนิคและปฏิบัติวิธีการระบายสีทั้งวิธีการนี้ให้ชำนาญเสียก่อนซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคการระบายสีแบบเปียกบนเปียก แบบเปียกบนแห้ง แบบแห้งบนเปียกและแบบแห้งบนแห้ง เมื่อทำความเข้าใจและปฏิบัติจนเกิดความชำนาญแล้วการระบายสีกาแฟก็จะเป็นเรื่องที่ยั่งยืนรวมถึงเทคนิคการใช้สี และการระบายสีการใช้พู่กันและน้ำ หรือการใช้เทคนิคการใช้สี สร้างพื้นผิวบนระนาบซึ่งสามารถทำได้หลายแบบ

เรื่องราวที่ดงามในเชิงสุนทรียภาพของกาแฟถูกผูกโยงเข้ากับประวัติศาสตร์อย่างกลมกลืนการเติบโตของสังคมเมืองและทัศนียภาพรอบตัวเราที่รายล้อมไปด้วยร้านกาแฟอย่าง Starbucks และร้านกาแฟแบบดั้งเดิมตามวิถีชีวิตของชุมชนสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของวัฒนธรรมการดื่มกาแฟ คนวัยทำงาน นักเรียน นักศึกษาต่างหันมานิยมดื่มกาแฟกัน และใช้บรรยากาศของร้านกาแฟเป็นพื้นที่การเรียนรู้ เพื่ออ่านหนังสือ หรือใช้เป็นสถานที่ทำงานอิสระของตนและมากไปกว่านั้นร้านกาแฟถูกมองว่าเป็นสำนักงานชั่วคราว เพื่อเป็นจุดพบปะสังสรรค์นัดรวมตัวกัน การเกิดขึ้นของร้านกาแฟสมัยใหม่เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงอดีตศูนย์กลางทางปัญญาและสังคมในศตวรรษที่ 17 ที่ศิลปะดั้งเดิมเปลี่ยนมาเป็นศิลปะเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะในด้านจิตรศิลป์ และแฝงไว้ด้วยความเชื่อมโยงสัมพันธ์ความกลมกลืนด้านเทคโนโลยีและจิตวิญญาณแห่งยุคสมัยอันเป็นช่วงเวลาที่ยกกาแฟเข้ามาสู่ยุโรปจนกระทั่งมาถึงในบ้านเรา

การวาดรูปด้วยกาแฟไม่ใช่เรื่องใหม่ หากวันนี้เราอยากชวนคุณย้อนไปทำความรู้จักกับศิลปะที่สร้างสรรค์ด้วยกาแฟ เป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกทางความคิดในการต่อยอดหลังจากคุณได้ดื่มกาแฟเป็นการแสดงออกในเชิงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของมนุษย์เปิดเป็นช่องทางให้ทุกคนได้แสดงออกทางจินตนาการของตนเองที่ได้รับการหล่อหลอมในการรับรู้ที่กลมกลืนกับมนุษย์ การตีความผ่านการดื่มกาแฟสักแก้ว มันมีรสชาติเป็นอย่างไร หวาน ขม กลมกล่อม อร่อยหรือไม่อร่อย ดังนั้นเราจะเปรียบเทียบกับการดูงานศิลปะ คือทุกคนมีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกัน แล้วแต่ละคนก็มีความชอบที่ไม่เหมือนกัน มันมีความแตกต่างกันทั้งทัศนคติ ทั้งประสบการณ์ชีวิต ในขณะที่เราวาดรูป เราได้สัมผัสกับอะไรบางอย่างในขณะนั้น การดื่มกาแฟมันก็มีอารมณ์คล้ายทำนองนั้น จะยกตัวอย่างที่ชัดเจนให้เห็นเป็นภาพเมื่อเราจะทำกาแฟเพื่อดื่มเองเราจะต้องเริ่มบดกาแฟในขณะนั้นเราจะได้รับกลิ่นกาแฟลอยมาเข้าจมูกของ

เรา พอใส่กาแฟเข้าไปเริ่มทำการตริปกลิ้นมันก็ลอยขึ้นมาซึ่งกระบวนการชงกาแฟแบบนี้ได้รับความนิยมในหมู่ผู้ที่ชอบทำกาแฟดื่มเองสำหรับคอกาแฟบอกได้เลยว่ามีความสุขอย่างบอกไม่ถูกมันเป็นกระบวนการที่สร้างความสุขของการดื่มกาแฟได้อย่างยอดเยี่ยม เราจะเห็นว่ากระบวนการเหล่านั้นมันมีสุนทรีย์ ถ้าจะเปรียบว่าเป็นงานศิลปะเมื่อเราทำเสร็จแล้ว ก็มานั่งพิจารณาดูไปว่าต้องเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเพิ่มเติมสิ่งใดอีกบ้าง เปรียบเหมือนกาแฟที่เราลิ้มรสเข้าไป ลิ้นและจมูกรับกลิ่นที่ไปสัมผัสกับกาแฟ รวมถึงรสชาติที่ชัดเจนขึ้นหลังจากอุณหภูมิที่เปลี่ยนไปด้วย

สำหรับนักศิลปะมือสมัครเล่นหรือจะมีอาชีพก็ตาม การใช้กาแฟเขียนภาพ เป็นแบบฝึกฝนความรู้เบื้องต้นให้รู้เรื่องสีที่ได้จากธรรมชาติ เช่นสีจากเปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ กาแฟ หินสี สีดินและอื่น ๆ เพื่อนำมาสร้างงานศิลปะ และสีที่มนุษย์สังเคราะห์ขึ้นเป็นพื้นฐานคร่าว ๆ การนำผงกาแฟมาเขียนภาพ เป็นสิ่งที่กระตุ้นการเรียนรู้และจุดประกายให้เริ่มเขียนภาพด้วยกาแฟเรื่อยมา และไม่ใช่ความบังเอิญหากจะกล่าวว่กาแฟเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของศิลปะโลกด้วย

การสร้างสรรคผลงานด้วยสีกาแฟ มีเทคนิควิธีการหลากหลายและมีความสำคัญต่อการนำไปใช้ในการถ่ายทอดรูปแบบ เทคนิคและวิธีการบางอย่างอาจช่วยให้ผลงานเสร็จสมบูรณ์และเกิดคุณค่าทางความงามยิ่งขึ้น ความสำคัญของการระบายสีกาแฟอยู่ที่การควบคุมการไหลซึมของสีกาแฟให้ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและจากสิ่งนี้เอง เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะให้อารมณ์ ความรู้สึกที่แปลกใหม่ และน่าสนใจยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เห็นคุณค่าของการสร้างงานศิลปะจากเทคนิคสีกาแฟและการต่อยอดให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่จากการค้นคว้าทดลอง
2. เพื่อประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนรายวิชาการระบายสี เทคนิคทางศิลปะ และเทคนิคทางด้านจิตรกรรม ในระดับพื้นฐานและระดับการสร้างสรรค

ขอบเขตในการจัดการองค์ความรู้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุที่นำมาใช้ในการวาดกาแฟ
2. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดการองค์ความรู้ทางด้านการวาดกาแฟ
3. ทดลองเทคนิควิธีการระบายสีกาแฟในแบบต่างๆ และการใช้อุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีกาแฟ โดยให้ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างสรรคภาพวาดกาแฟ เช่น การระบายสีกาแฟในเทคนิคต่างๆ ลงบนกระดาษ

วิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษาข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการวาดสีกาแฟของศิลปินที่วาดภาพด้วยสีกาแฟ
2. ศึกษาและเก็บรวบรวมองค์ความรู้ สัมภาษณ์คณาจารย์และนักศึกษาที่ได้ลองใช้เทคนิควาดสีกาแฟ เพื่อให้ให้เห็นถึงปัญหาและความพอใจที่เกิดขึ้นในการนำกาแฟมาสร้างสรรค์ภาพและใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานของตนได้
3. กำหนดแนวทางในการทดลองวัสดุสีกาแฟ
4. บอกคุณสมบัติข้อดีและข้อเสีย ของวัสดุสีกาแฟที่นำมาทดลองแทนการวาดด้วยการใช้สีน้ำหรือสีประเภทอื่นๆ
5. สรุปผลการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถสร้างคุณค่าของวัสดุสีกาแฟให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่จากวัสดุอุปกรณ์ใกล้ตัว
2. ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปสร้างสรรค์เทคนิคการวาดภาพในลักษณะใกล้เคียงกันได้
3. องค์ความรู้สามารถนำไปใช้เพื่อต่อยอดเทคนิคอื่น ๆ ได้

แหล่งข้อมูล

1. ทดลองด้วยการสาธิตกับครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. สัมภาษณ์วิทยากร ครู อาจารย์ ที่เคยสร้างสรรค์การวาดภาพสีกาแฟ
3. แหล่งค้นคว้าจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเอกสารตำรา

กระบวนการค้นหาความรู้และการตั้งหัวข้อองค์ความรู้ที่จะศึกษาการวาดภาพสีกาแฟ

ในกระบวนการค้นหาความรู้และการตั้งหัวข้อองค์ความรู้ที่จะศึกษานั้น เริ่มต้นจากการมองเห็นคุณค่าของวัสดุสีกาแฟที่นอกจากจะเป็นเครื่องดื่มยอดนิยมแล้วยังมีการนำสีกาแฟไปใช้ในการวาดภาพและได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีตแต่ยังเป็นที่ยังรู้จักและนิยมอยู่ในวงแคบตั้งนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการนำสีกาแฟไปใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะในวงกว้างขึ้นจึงคิดหากระบวนการและขั้นตอนพร้อมศึกษาด้านเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ภาพวาดสีกาแฟที่จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับวงการศึกษาศิลปะและผู้ชื่นชอบการวาดภาพสีกาแฟได้นำไปพัฒนาและสร้างสรรค์เป็นผลงานที่มีคุณค่าต่อไปและสามารถต่อยอดเทคนิคและแนวความคิดของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ในอนาคตต่อไป

เนื้อหาที่ได้จากองค์ความรู้การวาดภาพสีกาแพ

ประกอบด้วยการใช้เทคนิคการระบายดังนี้

1. การระบายสีแบบเปียกบนเปียก
2. การระบายสีแบบเปียกบนแห้ง
3. การระบายสีแบบแห้งบนแห้ง
4. การระบายเคลือบ
5. การระบายบนระนาบรองรับ

การสร้างสรรค์ผลงานสีสีกาแพมีเทคนิควิธีการหลากหลายและมีความสำคัญต่อการนำไปใช้ในการถ่ายทอดรูปแบบ เทคนิคและวิธีการบางอย่างอาจช่วยให้ผลงานเสร็จสมบูรณ์และเกิดคุณค่าทางความงามยิ่งขึ้น ความสำคัญของการระบายภาพสีกาแพอยู่ที่การควบคุมการไหลซึมของสีกาแพให้ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและจากสิ่งนี้เอง เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีวิธีการระบายอยู่หลายวิธีดังนี้

1. การระบายแบบเปียกบนเปียก (WET INTO WET)
2. การระบายแบบเปียกบนแห้ง (WET INTO DRY)
3. การระบายแบบแห้งบนแห้ง (DRY ON DRY)
4. การระบายเคลือบ (CLAZING)
5. การระบายบนระนาบรองรับ (TEXTURE SURFACE)

1. การระบายสีกาแพแบบเปียกบนเปียก

การระบายสีกาแพแบบเปียกบนเปียกมีวิธีการระบายคือ การทำให้กระดาษเปียกน้ำก่อนโดยใช้ฟู่กันจุ่มน้ำระบายบนกระดาษให้ทั่วเสร็จแล้วใช้ฟู่กันจุ่มสีกาแพแล้วระบายลงไปในขณะที่กระดาษยังคงเปียกอยู่ สีจะซึมประสานกันทั่วบริเวณ การระบายลักษณะนี้มีเทคนิคอยู่ 3 ประการดังนี้

1. การระบายสีกาแพลงบนกระดาษที่เปียกชุ่มเป็นวิธีการที่ทำให้สีประสานกันอย่างนุ่มนวลและรวดเร็วเมื่อเอียงกระดาษรองวาดสีจะไหลย่อยลงมาเทคนิคนี้นิยมนำไปใช้ในการระบายเป็นท้องฟ้าหรือน้ำทะเลและเหมาะกับการระบายในพื้นที่กว้าง ๆ

2. การระบายสีกาแพที่กระดาษเปียกปานกลางเมื่อระบายสีลงไปสีจะประสานกลมกลืนกันแต่จะไม่รุกรานเข้าหากันมาก เทคนิคนี้นิยมใช้ในการถ่ายทอดรูปแบบต่างๆไปเช่นสิ่งก่อสร้าง หุ่นนิ่ง ต้นไม้ คน ฯลฯ

3. การระบายสีกาแพลงบนกระดาษที่หมาดเกือบแห้ง ซึ่งจะทำให้สีมีการซึมประสานกันน้อยมาก ไม่มีลักษณะของการไหลย่อยของสี เทคนิคนี้นิยมนำไปใช้ในการระบายพวกวัตถุต่าง ๆ เช่น หุ่นนิ่ง ข้าวของเครื่องใช้ ฯลฯ

การระบายสีลงบนกระดาษที่เปียกชุ่ม

การระบายสีลงบนกระดาษที่เปียกปานกลาง

การระบายสีลงบนกระดาษที่หมาดเกือบแห้ง

2. การระบายสีกาแฟแบบเปียกบนแห้ง

การระบายสีกาแฟแบบเปียกบนแห้งหมายถึงการระบายสีลงบนกระดาษที่แห้งโดยไม่ต้องลงน้ำก่อนเป็นวิธีการระบายทั่ว ๆ ไปซึ่งมีเทคนิคที่สำคัญอยู่ 2 ประการดังนี้

1. การระบายเรียบสีเดียว (FLAT WASH)
2. การระบายอ่อนแก่เรียบสีเดียว (GRADE WASH)

วิธีการระบายเรียบสีเดียวทำได้โดยการใช้พู่กันจุ่มสีที่ต้องการโดยใช้ปริมาณสีและน้ำให้พอดีกับบริเวณว่างที่จะทำการระบาย นำสีมาผสมกับน้ำลงในจานสีแล้วนำมาระบายไปตามแนวนอน ควรให้มีน้ำมากองอยู่บริเวณที่ระบายด้านล่างให้มาก ๆ เพื่อจะทำให้สีไหลต่อเนื่องตามกันมา ผลที่ปรากฏจากการระบายด้วยวิธีนี้จะเรียบไม่เกิดเป็นชั้นของสีให้ดูขัดตา

วิธีการระบายอ่อนแก่เรียบสีเดียวเป็นวิธีการที่คล้ายกับการระบายเรียบสีเดียว แต่ต่างกันตรงที่ทำค่าน้ำหนักของสีให้มีความอ่อนแก่ต่างกันไปซึ่งอาจจะเริ่มที่สีอ่อนก่อนโดยใช้น้ำผสมให้เจือจางระบายลงมาอย่างต่อเนื่องสักช่วงหนึ่ง จากนั้นก็ผสมสีเดิมให้มีความเข้มข้นแล้วระบายต่อกันลงมาโดยเพิ่มน้ำหนักของสีให้มากขึ้นเรื่อย ๆ จนได้ความแตกต่างของค่าน้ำหนัก หรือถ้าหากต้องการระบายจากสีเข้มมาหาสี

อ่อนก็ให้ทำวิธีการเช่นเดียวกันโดยใช้น้ำผสมสีให้อ่อนลงระบายต่อเนื่องกันมาจนเห็นความแตกต่างกันของ
ค่าน้ำหนักจากสีที่แก่ไปหาสีที่อ่อน

การระบายเรียบสีเดียว

การระบายอ่อนแก่เรียบสีเดียวจากอ่อนมาเข้ม

3. วิธีการระบายแบบแห้งบนแห้ง

วิธีการระบายสีกาแฟแบบแห้งบนแห้ง เป็นวิธีการระบายที่ใช้สีชั้นและน้ำน้อยโดยมีลักษณะการระบายที่แตกต่างกันไปเช่น ป้ายสีอย่างรวดเร็ว ป้ายสีช้า การแตะหรือการแต้ม ประกอบการใช้พู่กันที่แตกต่างกัน เช่น พู่กันกลมหรือแบนซึ่งจะให้ลักษณะของรูปแบบที่แตกต่างกัน

การใช้สีที่ชั้นป้ายสีอย่างรวดเร็ว

การระบายด้วยการแตะแต้ม

4. วิธีการระบายแบบเคลือบ

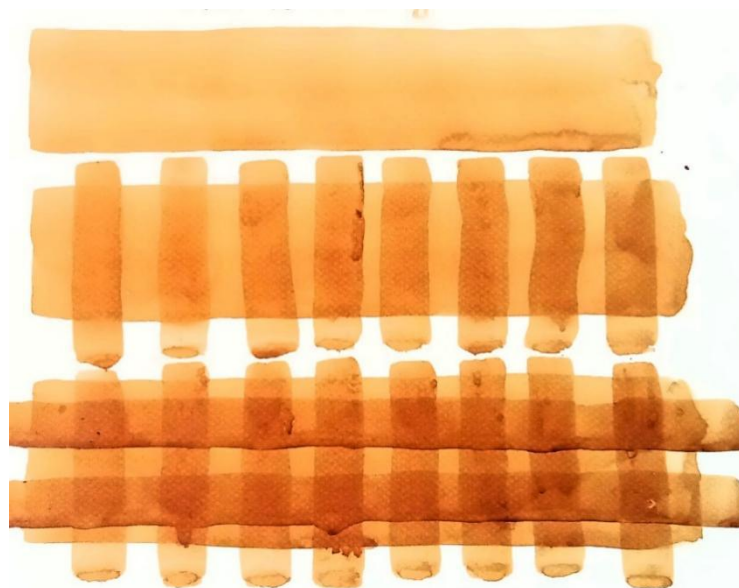
ภาพวาดแบบโปร่งแสงด้วยการที่สีทับกันแล้วสามารถมองส่องผ่านสีหนึ่งทะลุไปยังอีกสีหนึ่งทำให้เกิดการทับซ้อนกันของสีแต่ละชั้นส่งผลให้เกิดมิติความลึก ดูแล้วโปร่งใสสบายตา (ไพรวลัย ตาเกลี้ยง. 2557: 76) วิธีการระบายแบบเคลือบ การระบายแบบเคลือบเป็นวิธีการระบายสีทับลงบนสีเดิมที่แห้งสนิทแล้ว สีที่นิยมนำมาใช้ระบายเป็นสีเคลือบจะเป็นสีที่มีคุณลักษณะโปร่งใส เพราะสีกาแพเมื่อนำมาระบายจะทำให้เกิดความโปร่งใสมิติดคล้ายกับมีกระจกสีที่ซ้อนกัน ภาพวาดสีกาแพส่วนใหญ่จะมีวิธีการระบายเคลือบประกอบอยู่ในงานแทบทั้งสิ้นเพื่อให้ผลของสิ่งต่างๆดังนี้

1. เพื่อสร้างความลึกของภาพ
2. เพื่อสร้างให้เกิดระยะในภาพ
3. เพื่อสร้างบรรยากาศในภาพ
4. เพื่อเน้นรูปร่างรูปทรง
5. เพื่อสร้างน้ำหนัก

ภาพแสดงการระบายเคลือบ

ขั้นตอนที่ 1 ทำโดยการระบายสีใดสีหนึ่งลงบนกระดาษรอให้สีแห้งสนิท

ขั้นตอนที่ 2 ให้ใช้สีกาแฟระบายทับลงบนสีเดิมที่แห้งแล้วจะเกิดชั้นของสีขึ้น

5. วิธีการระบายบนระนาบรองรับ

วิธีการระบายบนระนาบรองรับ เป็นการระบายสีกาแฟลงบนกระดาษที่ต่างชนิดกันโดยมีการปรุงแต่งพื้นผิวบนระนาบรองรับเพื่อให้ได้ผลที่ออกมาแปลกและน่าสนใจอีกทั้งเป็นวิธีการถ่ายทอดรูปแบบของการสร้างสรรค์ด้วยสีชนิดนี้อีกทางหนึ่งซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้สีชนิดนี้ต่อไป (พิเชษฐ สุรินทร์โชติ. 2546: 19) สำหรับวิธีการระบายสีบนระนาบรองรับมีเทคนิคอิสระทั่วไปที่นิยมใช้ดังนี้

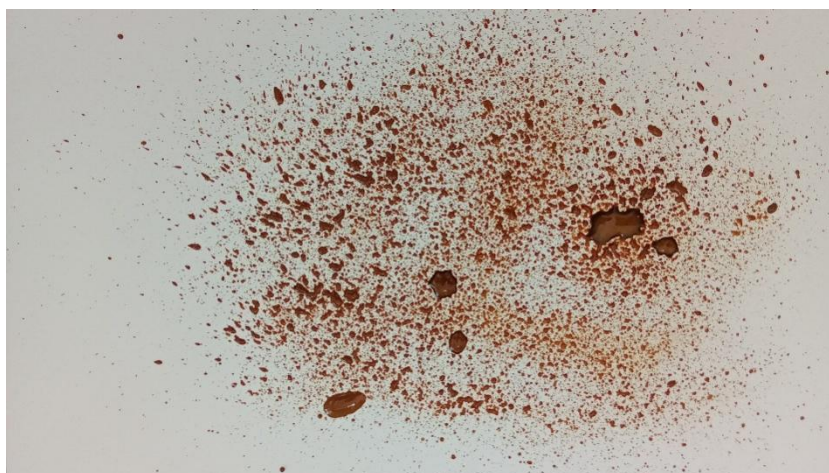
1. การโรยเกลือป่น เมื่อระบายสีลงไปบนกระดาษขณะที่สีเปียกอยู่ให้โรยเกลือป่นลงไป ในบริเวณที่ต้องการจะทำให้บริเวณที่ถูกเกลือเกิดเป็นรอยจุดต่างขึ้น
2. การใช้กาวกันสี เป็นการใช้กาวกันสีในบริเวณรูปที่ต้องการเพื่อป้องกันไม่ให้ส่วนที่สำคัญของรูปถูกสีอื่นมาทับโดยใช้พู่กันจุ่มกาวางน้ำ นำมาป้ายในบริเวณที่ต้องการเว้นแล้วระบายสีลงไป เมื่อสีแห้งให้ลอกกาวออกสีจะไม่ติดกระดาษตรงบริเวณที่ถูกกาวกัน
3. การใช้ฟองน้ำ เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งโดยใช้ฟองน้ำจุ่มสีต่าง ๆ ตามที่ต้องการแตะลงบนกระดาษจะสร้างให้เกิดลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างและน่าสนใจ
4. การชุบขีดเป็นวิธีการสร้างพื้นผิวลงบนกระดาษ โดยการระบายสีลงไปแล้วใช้วัสดุต่าง ๆ มาขีด เช่น เหล็กแหลม ปลายด้ามพู่กันหรือเล็บมือโดยชุบให้เนื้อสีหลุดออกมา
5. การใช้แอลกอฮอล์ผสมสี เป็นการทำให้สีแห้งเร็วและเกิดคราบของสี โดยใช้แอลกอฮอล์ผสมกับสีระบายลงไปหรือระบายสีลงไปก่อนพองหมาด ๆ ให้หยดหรือราดแอลกอฮอล์ลงไปจะปรากฏคราบสีในลักษณะต่าง ๆ เช่นกัน

6. การเซ็ดด้วยกระดาษทิชชู จะกระทำในขณะที่สียังเปียกหรือหมาดอยู่ โดยการใช้กระดาษทิชชูกดลงไปบนสีที่ยังคงเปียก แล้วเซ็ดเบา ๆ จะทำให้เกิดความสว่างในบริเวณนั้น

7. การป้มน้ด้วยถุงพลาสติกหรือกระดาษ เมื่อระบายสีลงบนกระดาษในขณะที่สียังคงเปียกอยู่ให้นำถุงพลาสติกหรือกระดาษก็ได้มาขยำแล้วนำมาป้มนลงบนสีที่ยังคงเปียกอยู่จนได้ลักษณะตามที่ต้องการ นอกจากวิธีการดังที่กล่าวมาแล้วนี้ผู้สร้างงานสีน้ำยังสามารถคิดค้นหาวิธีการสร้างสรรค์ได้อีกหลายวิธีตามประสบการณ์ของแต่ละคน

การป้มน้ด้วยถุงพลาสติก

การตีด้วยแปรง

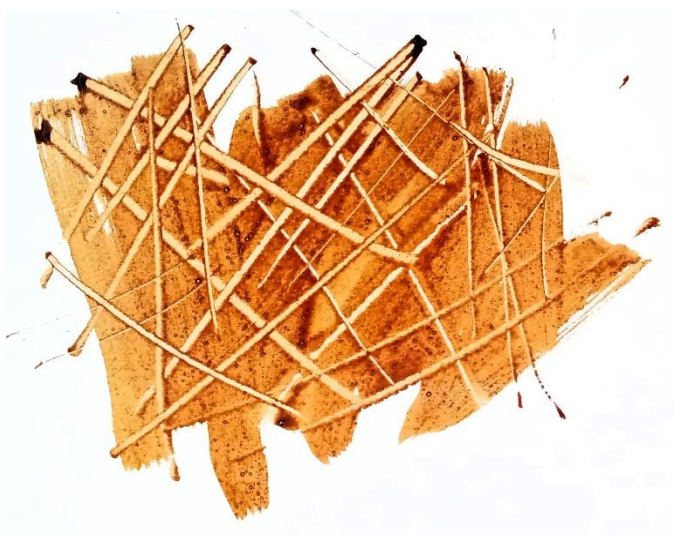
การใช้เกลือปนโรย

การเช็ดด้วยทิวชู

การใช้แอลกอฮอล์

การชุดขีด

ตัวอย่างภาพผลงานส่วนใหญ่ที่ผู้วาดได้สาธิตส่วนใหญ่ใช้เทคนิคลวดิจึงที่อธิบายไว้แล้วข้างต้น ในการสร้างสรรค์รูปแบบการวาดสีกาแพ เทคนิคการระบายสีส่วนใหญ่จะเป็นแบบเปียกบนแห้งด้วยพู่กัน กลมผสมการเคลือบเพื่อสร้างระยะและมิติในภาพ เทคนิคนี้สามารถนำไปทดลองสร้างสรรค์ผลงานได้ไม่ ยากเพราะเป็นการระบายแบบปกติคือการระบายสีกาแพ ลงบนกระดาษที่แห้งวิธีนี้จะควบคุมการระบาย ได้ง่ายกว่าระบายแบบเปียกบนเปียกแต่ก็จะให้ผลการระบายที่ต่างกันรวมถึงอารมณ์ของภาพด้วย การใช้ เทคนิคระบายสีกาแพแบบผสมผสานคือใช้ทุกเทคนิคสร้างภาพสิ่งที่ได้คือเราจะเห็นความแปลกใหม่ที่สร้าง ความน่าตื่นตันทันทีที่เดียวการที่จะสร้างสรรค์ผลงานสีกาแพให้ออกมาดีได้นั้นผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้อง สร้างผลงานนั้นให้มีแบบอย่างเฉพาะตัวแสดงลักษณะเฉพาะตนออกมาปรากฏในผลงานให้ได้ซึ่งเมื่อเห็นที่ ไหนก็ทราบได้ทันทีว่าเป็นผลงานของใครซึ่งตรงนี้จะต้องอาศัยระยะเวลาในการสั่งสมประสบการณ์ ทาง ทักษะฝีมือฝึกฝนปฏิบัติให้มาก ๆ รับรองว่าต้องได้ผลดีสักวัน

เทคนิคเฉพาะที่สร้างด้วยวิธีแบบเปียกบนเปียกและมีการผสมผสานการใช้สเปรย์ฉีดน้ำ ฉีดพ่นลง ไปบนกระดาษ เป็นเทคนิคที่สร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นภายในภาพ ให้ภาพดูชุ่มฉ่ำนุ่มนวล ซึ่งจะให้ผลทาง อารมณ์ ความรู้สึกเหมือนบรรยากาศของฝนตก ดูเจิบเหงา วังเวง หรือดูลึกลับ เป็นเทคนิคที่สามารถ นำไปใช้สร้างสรรค์ผลงานที่ให้ผลทางความรู้สึกที่แปลกใหม่ทางรูปทรงได้ดีเยี่ยม

ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแพ1 โดยรองศาสตราจารย์พิเชษฐ สุนทรโชติ

ภาพผลงานสาริตวาดสีกาแฟ2 โดยรองศาสตราจารย์พิเชษฐ สุนทรโชติ

ภาพผลงานสาคิตวาดสีกาแพ3 โดยรองศาสตราจารย์พิเชษฐ สุนทรโชติ

ภาพผลงานสาธิตวาดสีกาแพ4 โดยรองศาสตราจารย์พิเศษฐ สุนทรโชติ

สรุปได้ว่าสีกาแพคือสื่อทางศิลปะประเภทหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมนำมาใช้วาดภาพกันมาตั้งแต่อดีตและทำกันอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สีกาแพมีคุณสมบัติโปร่งแสงใสบางไม่มีสีสันสดใสเหมือนกับสีประเภทอื่นเพราะด้วยคุณสมบัติที่ทำมาจากเมล็ดกาแพนั่นเอง การจะวาดภาพสีกาแพให้ได้ดีนั้นผู้วาดจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาเทคนิคและปฏิบัติวิธีการระบายสีในเทคนิคต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ เพราะคือสิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของการระบายภาพสีกาแพซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคการระบายดังนี้

1. การระบายแบบเปียกบนเปียก (WET ON WET)
2. การระบายแบบเปียกบนแห้ง (WET ON DRY)
3. การระบายแบบแห้งบนแห้ง (DRY ON DRY)
4. การระบายบนระนาบรองรับ (TEXTURE SURFACE)
5. การระบายเคลือบ (GLAZING WASH)

การวาดภาพสีกาแพให้ได้ดีนั้นต้องผ่านการฝึกฝนและทดลองทำอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งต้องมีการคิดวิเคราะห์กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัตินำมาพัฒนาการวาดของตน อีกทั้งการวาดสีกาแพนั้นเป็นเพียงเทคนิคการสร้างภาพอย่างหนึ่งเท่านั้นเพราะยังมีสื่อชนิดอื่น ๆ อีกมากที่เราควรศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างงานศิลปะของตนให้มีคุณค่ายิ่งขึ้นไป

ภาคผนวก

ประมวลภาพกิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”
๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ สถานที่จัดกิจกรรม : อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ประมวลภาพกิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”
๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ สถานที่จัดกิจกรรม : อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ประมวลภาพกิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”
๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ สถานที่จัดกิจกรรม : อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาลัยเกษตรสุพรรณบุรี

ประมวลภาพกิจกรรมศิลปะ “CREATE ART WITH COFFEE COLORS”
๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ สถานที่จัดกิจกรรม : อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

สรุปความพึงพอใจของบุคลากรวิทยาลัยเกษตรสุพรรณบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรม

“ศิลปะเพื่อสร้างความสุขจากภาพวาดสีกาแพ”

สรุปความพึงพอใจของบุคลากรวิทยาลัยเกษตรสุพรรณบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรม “ศิลปะเพื่อสร้างความสุขจากภาพวาดสีกาแพ” “สถานที่อาคารดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ วิทยาลัยเกษตรสุพรรณบุรี” “วันที่ 11 มีนาคม 2568” ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน จากทั้งหมด 70 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

ส่วนที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	9	22.50
หญิง	31	77.50
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50

ตารางที่ 2 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15 - 25 ปี	12	30.00
26 - 35 ปี	18	45.00
36 ปีขึ้นไป	10	25.00
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ช่วงอายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุ 15 - 25 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และอันดับสาม ได้แก่ ช่วงอายุ 36 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครู	33	82.50
อาจารย์	1	2.50
เจ้าหน้าที่	4	10.00

นักศึกษา	2	5.00
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่สถานภาพครู จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอันดับสาม ได้แก่ สถานภาพนักศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ส่วนที่ 2 ค่าความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผลความพึงพอใจ
1	การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน	4.70	0.20	มากที่สุด
2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.50	0.30	มาก
3	ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากกิจกรรม	4.75	0.15	มากที่สุด
4	รูปแบบ/หัวข้อในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.80	0.10	มากที่สุด
5	การทำงานศิลปะช่วยทำให้ท่านผ่อนคลาย	4.60	0.25	มากที่สุด
6	ท่านพึงพอใจผลงานที่สร้างสรรค์ของตนเอง	4.65	0.20	มากที่สุด
7	เทคนิคการวาดภาพสีกาแพ	4.55	0.22	มากที่สุด
8	ท่านมีความสุขและผ่อนคลายในขณะที่สร้างงาน	4.70	0.18	มากที่สุด
9	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.40	0.35	มาก
10	การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม	4.30	0.40	มาก
11	เวลาและสถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	0.30	มาก
12	วิทยากรให้ข้อมูลหรือตอบข้อ	4.80	0.15	มากที่สุด

	ซักถามได้ดี			
13	วิทยากรมีความสุภาพ เป็นมิตร	4.85	0.10	มากที่สุด
14	ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรม ครั้งต่อไป	4.90	0.08	มากที่สุด
15	ภาพรวมความพึงพอใจในการจัด กิจกรรม	4.70	0.18	มากที่สุด
รวม		4.62	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะเพื่อสร้างความสุขจากภาพวาดสีกาแฟอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะเพื่อสร้างความสุขจากภาพวาดสีกาแฟเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก พบว่า อันดับแรก ได้แก่ ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.08 รองลงมา ได้แก่ วิทยากรมีความสุภาพ เป็นมิตรอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 และอันดับสาม ได้แก่ รูปแบบ/หัวข้อในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ มีจำนวน 3 ความคิดเห็น ได้แก่

1. ได้ความรู้ เพิ่มขึ้น จากศิลปะจากกาแฟ
2. ขอขอบคุณวิทยากรค่ะ
3. Learning something new is always a great thing. It was fun.